

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Факультет Транспорту, менеджменту і логістики

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
ОПП: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»,
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
«Менеджмент авіакомпаній і аеропортів»

Укладач: к.е.н., доц. Овсак О.П.

Розглянуто та схвалено

на засіданні кафедри МЗЕДП

Протокол № ____ від «__» ____ 2022р.

Завідувач кафедри

Кириленко О.М. _____

Київ – 2022

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Управління міжнародним бізнесом» є теоретичною та прикладною основою сукупності знань та вмінь, що формують управлінський профіль фахівця в області менеджменту.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів системи знань про міжнародний бізнес, що передбачає вивчення основних явищ і процесів суспільного виробництва, міжнародної торгівлі, міжнародної кооперації, інформатизації світового господарства в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з рівнями та формами міжнародної економічної інтеграції, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних об'єднань підприємств;
- оволодіння методами дослідження організаційних та економічних процесів при міжнародній інтеграції підприємств;
- оволодіння концепціями, методами та технологіями реалізації стратегії міжнародної економічної інтеграції підприємств;
- оволодіння комплексною системою знань про явища та процеси, що мають місце у сфері міжнародного бізнесу;

- оволодіння системою знань щодо геоекономічних аспектів міжнародного бізнесу, основних тенденцій розвитку міжнародного бізнесу, зв'язку сучасних господарських форм у зовнішньоекономічній діяльності та формуванні інформаційної економіки;

- набуття студентами вмінь та навичок порівняльного економічного аналізу розвитку світового господарства, дослідження проблем ведення міжнародного бізнесу.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання:**

- розуміти сутність та складові ведення міжнародного бізнесу у сучасних умовах;

- враховувати вплив та дію міжнародної економічної інтеграції на розвиток міжнародного бізнесу;

- демонструвати знання особливостей регіональної економічної інтеграції;

- розрізняти суб'єкти міжнародного бізнесу;

- розуміти економічну природу ТНК;

- знати особливості та складові міжнародної торгівлі як сфери реалізації міжнародного бізнесу;

- виявляти та розуміти актуальні проблеми ведення міжнародного бізнесу;
- розрізняти види ризиків у міжнародному бізнесі;
- розуміти місце України в системі сучасного міжнародного бізнесу.

Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

- здатність аналізувати економічні, зовнішньоекономічні явища, на основі отриманих теоретичних знань з менеджменту та економіки;
- здатність розв'язувати широке коло проблем і задач в сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і практичних методів;
- здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті економічні та управлінські знання;
- здатність визначати та аналізувати мікро- і макросередовище для здійснення управлінських функцій менеджера;

- оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;
- знання специфіки управлінської діяльності підприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності різних галузей економіки;
- вивчати міжнародні ринки, євроінтеграційні процеси та перспективи співпраці із закордонними партнерами на засадах соціокультурної взаємодії.

МОДУЛЬ 1

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Міжнародний бізнес як явище сучасності

План заняття

1. Сутність та визначення міжнародного бізнесу.
2. Об'єкти міжнародного бізнесу.

3. Періодизація історичного розвитку міжнародного бізнесу. Чинники розвитку міжнародного бізнесу.

4. Основні види міжнародного бізнесу: зовнішня торгівля товарами та послугами..

Література [1]; [2]; [3]; [4], [5]; [9]; [12], [16]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – усвідомити основні категорії міжнародного бізнесу, підходи до його визначення та тлумачення; ознайомитися з періодами розвитку міжнародного бізнесу, чинниками, що впливали на його особливості протягом кожного періоду; основними формами здійснення міжнародного бізнесу. Після вивчення матеріалу практичного заняття №1 студент повинен:

Знати :

- сутність та визначення міжнародного бізнесу.
- Різновидність об'єктів міжнародного бізнесу.
- Періодизація історичного розвитку міжнародного бізнесу. Чинники розвитку міжнародного бізнесу.
- Основні види міжнародного бізнесу.

Питання для самоперевірки:

1. Які періоди виділив американський дослідник Р. Робінсон у історичному розвитку міжнародного бізнесу за 5 останніх віків?

2. Охарактеризуйте комерційну еру розвитку міжнародного

бізнесу. Розкрийте чинники впливу та особливості прояву.

3. Охарактеризуйте еру експансії у розвитку міжнародного бізнесу. Розкрийте чинники впливу та особливості прояву.

4. Охарактеризуйте еру концесії у розвитку міжнародного бізнесу. Розкрийте чинники впливу та особливості прояву.

5. Розкрийте найбільш значимі особливості неоколоніального. Як вплинула Велика депресія на розвиток світової економіки?

6. Охарактеризуйте еру національних держав та її внесок у розвиток міжнародного бізнесу.

7. Як відбулось поширення багатонаціонального бізнесу?

8. Розкрийте чинники розвитку міжнародного бізнесу.Що є матеріальною основою коротких, середніх та довгих циклів?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Особливості регіональної економічної інтеграції.

План заняття

1. Сутність та основні тенденції регіональної економічної інтеграції.

2. Механізм регіональної економічної інтеграції.

3. Основні форми міжнародної економічної інтеграції на макрорівні: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз.

4. Міжрегіональні кластери як форма просторової

міжнародної економічної інтеграції.

5. Еволюційний цикл процесу міжрегіональної інтеграції. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси.

Література [1]; [2]; [3]; [4], [5]; [10],[16]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з основними тенденціями, притаманними регіональній економічній інтеграції; усвідомити сутність та механізм регіональної економічної інтеграції; розрізнити основні форми міжнародної економічної інтеграції на макрорівні: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз.

Основний акцент при вивченні теми треба зробити на розумінні характерних особливостей форм міжнародної економічної інтеграції на макрорівні: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз, які при поступальному розвитку інтеграційних процесів, в які залучена країна, являють собою етапи інтеграції.

Питання для самоперевірки:

1. Розкрийте сутність регіональної економічної інтеграції.

2. Охарактеризуйте основні тенденції регіональної

економічної інтеграції.

3. Як ви розумієте складові механізму регіональної економічної інтеграції.

4. Охарактеризуйте основні форми міжнародної економічної інтеграції на макрорівні: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз.

5. Чим зона преференційної торгівлі відрізняється від зони вільної торгівлі?

6. Чим митний союз відрізняється від зони преференційної торгівлі?

7. Чим спільний ринок відрізняється від митного союзу?

8. Чим економічний союз відрізняється від митного союзу.

9. Які форми міжнародної економічної інтеграції називаються зрілими?

10. Охарактеризуйте міжрегіональні кластери як форму просторової міжнародної економічної інтеграції.

11. Який еволюційний цикл процесу міжрегіональної інтеграції?

12. Розкрийте характерні риси інтеграційних та дезінтеграційних процесів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Інтеграційні процеси у Західній Європі на у Центрально-Східній Європі.

План заняття

1. Європейський Союз як втілення класичної моделі міжнародної економічної інтеграції.

2. Етапи розвитку Європейського Союзу. Особливості взаємодії країн ЄС на сучасному етапі. Перспективи розширення ЄС.

3. Інтеграційні угруповання Центрально-Східної Європи. Перспективи приєднання країн Центральної і Східної Європи до ЄС. Основні напрямки співробітництва країн, ГУАМ, Організації Чорноморського економічного співробітництва.

4. Партнерство України з країнами Центральної та Східної Європи. Взаємодія України з країнами ЄС. Перспективи західноєвропейського напрямку інтеграції України.

Література [1]; [2]; [3]; [4], [5]; [10].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з особливостями проходження інтеграційних процесів у Західній Європі на у Центрально-Східній Європі.

Упродовж вивчення теми необхідно усвідомити, що Європейський Союз розглядається як втілення класичної моделі міжнародної економічної інтеграції. Інтеграційний процес у ЄС йде

двома напрямками – всередину і вшир. Інтеграція вшир означає збільшення кількості повноправних членів Союзу й асоційованих членів. Інтеграція всередину означає формування регіонального господарського механізму Західної Європи і розширення сфер, що піддаються міждержавному регулюванню й уніфікації.

До особливості європейської інтеграції відносяться наступні ознаки: вона має континентальний характер; відбувається об'єднання переважно згори донизу; вона включає до своєї орбіти країни Середземномор'я; існують міжконтинентальні блоки.

Міжнародний договірний механізм інтеграції, здійснюваної у межах Євросоюзу, являє собою систему міжнародних угод, за допомогою яких спрямовується розвиток інтеграційних процесів у цьому угрупованні. Всі ці договори регулюють відносини між суб'єктами європейської інтеграції в системі Євросоюзу, якими є держави, міжнародні організації та міжнародні структури співпраці цих держав.

Питання для самоперевірки:

1. Чому на вашу думку Європейський Союз вважається втіленням класичної моделі міжнародної економічної інтеграції?
2. Охарактеризуйте етапи створення Європейського Союзу.
3. Розкрийте особливості взаємодії країн ЄС на сучасному етапі.
4. Які існують перспективи розширення ЄС?
5. Які вам відомі інтеграційні угруповання у Центрально-Східній Європі?
6. Які перспективи приєднання країн Центральної і Східної Європи до ЄС.

7. Які основні напрямки співробітництва країн ГУАМ та Організації Чорноморського економічного співробітництва.

8. Розкрийте особливості партнерства України з країнами Центральної та Східної Європи.

9. Охарактеризуйте стан взаємовідносин України та ЄС.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Суб'єкти міжнародного бізнесу

План заняття

1. Класифікація суб'єктів міжнародного бізнесу
2. Основні етапи в створення спільного підприємства
3. Контрактна основа взаємодії суб'єктів міжнародного бізнесу
4. Стратегії міжнародного бізнесу

Література [1]; [2]; [3]; [4], [5]; [9]; [12], [16]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з класифікацією суб'єктів міжнародного бізнесу, вивчити особливості контрактної основи взаємодії суб'єктів міжнародного бізнесу та стратегіями ведення міжнародного бізнесу, а також з'ясувати основні етапи в створення спільного підприємства

Готуючись до практичного заняття, студенти мають ознайомитись з класифікацією суб'єктів міжнародного бізнесу, наведену у Законі України "Про зовнішньоекономічну діяльність" [14]. Суб'єктами

міжнародного бізнесу є його учасники, які спроможні активно і незалежно працювати з метою реалізації своїх економічних інтересів. До основних суб'єктів такої господарської діяльності належать фізичні та юридичні особи, інституціональні й добровільні об'єднання останніх, держави та міжнародні організації.

Аналізуючи основні питання теми важливо зосередитись на формах здійснення міжнародної підприємницької діяльності, до яких відносять проведення окремих зовнішньоекономічних операцій, таких як експортно-імпортні, міжнародний лізинг, посередницькі, консультаційні, а також маркетингові послуги. В свою чергу другою формою підприємницької діяльності є різноманітна промислова кооперація — науково-технічна (в галузі науково-дослідних і дослідно-конструкторських, випробувальних робіт), виробнича, збутова, сервісна (технічне обслуговування і ремонт після продажу). Третя форма міжнародної підприємницької діяльності — це достатньо широкомасштабна організація спільного підприємства, яка має високий рівень інтернаціоналізації і охоплює створення та функціонування спільних підприємств, ліцензування, управління за контрактом. Четверта форма міжнародної підприємницької діяльності з найвищим рівнем інтернаціоналізації суб'єктів господарювання включає в себе територіально-виробничі комплекси з багатосторонніми міжнародними зв'язками. Прикладами таких форм господарських зв'язків можуть бути прикордонна і прибережна торгівля, різні консорціуми, реалізація концесійних угод тощо.

Питання для самоперевірки:

1. Розкрийте класифікацію суб'єктів міжнародного бізнесу
2. Наведіть перелік форм міжнародної підприємницької діяльності.
3. Охарактеризуйте спільне підприємство.
4. Розкрийте найважливіші ознаки міжнародного спільного підприємства
5. Наведіть основні етапи створення спільного підприємства
6. Основні мотиви формування й функціонування спільних підприємств як стратегії виходу на міжнародний ринок.
7. Розкрийте основні етапи інтернаціоналізації підприємств.
8. Стратегії інтеграції підприємств: вертикальна, горизонтальна, діагональна або змішана інтеграція.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

ТНК – як головний суб'єкт міжнародного бізнесу

План заняття

1. Особливості діяльності транснаціональної корпорації.
2. Види та функції ТНК.
3. Економічна природа ТНК.
4. Економічний механізм діяльності ТНК. Фінанси ТНК. Формування та реалізація стратегій ТНК.
5. Наддержавне регулювання діяльності ТНК.

Література [2]; [5]; [6]; [7]; [8]; [10], [16]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з особливостями діяльності транснаціональної корпорації, їх видами та функціями, усвідомити економічну природу ТНК та зрозуміти економічний механізм діяльності ТНК, функціонування фінансів в ТНК, а також ознайомитись з особливостями формування та реалізації стратегій ТНК.

Вивчаючи тему, здобувачі вищої освіти мають розуміти, що транснаціональна корпорація як форма підприємництва - це міжнародне об'єднання, засноване на пайовій участі в капіталі, юридичні права і зобов'язання якого відособлені від прав і зобов'язань його учасників. Існують різні типи транснаціональних корпоративних об'єднань. Найпоширенішим серед них є акціонерне товариство, що мобілізує капітал шляхом випуску цінних паперів - акцій та облігацій. Поширеним видом міжнародних корпорацій є багатонаціональна компанія (БНК) - корпорація, у якій головна компанія належить капіталу двох або більше країн. Багатонаціональною компанією називають компанію, що допускає великий ступінь незалежності при проведенні операцій у кожній з країн.

Форми й методи міжнародних економічних зв'язків, які застосовують БНК, сприяли перетворенню їх на ТНК. Зростання кількості й потужності ТНК і їх панівної ролі на світовому ринку пояснюється розвитком організаційних форм і методів міжнародної діяльності.

За даними ООН, у світі нараховується близько 200 тис. ТНК, яким належить більш як 250 тис. філій за кордоном. Під безпосереднім контролем ТНК з різним ступенем інтеграції перебуває переважна більшість усіх виробничих активів світу й 80 % нових технологій.

Міжнародні транснаціональні економічні сили мають високий ступінь концентрації. Про це свідчить той факт, що 1 % материнських ТНК володіє 50 % всього обсягу прямих закордонних інвестицій (загальних активів закордонних філій). Міжнародні корпорації перетворили світову економіку на економіку, що базується на міжнародному виробництві. Вони забезпечили розвиток НТП в усіх його напрямках: підвищення технічного рівня та якості продукції; зростання ефективності виробництва; вдосконалення форм внутрішньо корпоративного менеджменту.

Економічний механізм діяльності ТНК залежить від економічного й регулятивного середовища в країнах базування та країнах здійснення діяльності філій ТНК.

Питання для самоперевірки:

1. Надайте визначення ТНК та розкрийте її характерні риси.
2. Розкрийте організаційні методи оптимізації оподаткування ТНК
3. Розкрийте економічні методи оптимізації оподаткування ТНК
4. Розкрийте особливості інвестиційної діяльності ТНК та опишіть їх роль у процесі глобалізації.
5. Охарактеризуйте основні складові економічного механізму діяльності ТНК
6. Розкрийте особливості формування та реалізації стратегій діяльності ТНК.
7. Розкрийте складові наддержавного регулювання діяльності ТНК на регіональному рівні.

8. Роль ТНК у розвитку національних економік (ТНК для аналізу на вибір студента)
9. Роль ТНК у розвитку національних економік (загальний контекст)
10. Сучасні методи класифікації ТНК та / або підконтрольних підприємств
11. Типові позитивні та негативні наслідки діяльності ТНК
12. Етапи розвитку ТНК
13. Роль ТНК у розвитку новітніх технологій
14. ТНК як форма організації міжнародного бізнесу (економічні та юридичні аспекти (особливості організаційно-правових форм, особливості контрактів тощо)).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

Міжнародна торгівля як сфера реалізації міжнародного бізнесу

План заняття

1. Міжнародна торгівля товарами та послугами в системі міжнародного бізнесу
2. Франчайзинг в системі зовнішньоторгових операцій
3. Вендинг як вид міжнародного бізнесу.
4. Інтернет-торгівля в сучасному міжнародному бізнесі.

Література [2]; [5]; [6]; [7]; [8], [17]; [18]; [19], [20]; [21]; [22], [23]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися особливостями та видами

здійснення міжнародної торгівлі товарами та послугами, а також з найбільш розповсюдженими типами міжнародного бізнесу, такими як франчайзинг, вендинг та інтегрнет – торгівля.

Питання для самоперевірки:

1. Охарактеризуйте основні фази технологічного процесу електронного продажу
2. Електронний бізнес та електронна комерція як форми міжнародного бізнесу.
3. Охарактеризуйте розвиток інтернет - торгівлі в Україні.
4. Сутність та сучасні тенденції в Інтернет-торгівлі.
5. Особливості Інтернет-торгівлі в міжнародній економічній діяльності.
6. Вплив цифрових технологій на організацію міжнародного бізнесу.
7. Розкрийте особливості використання франчайзингу
8. Розкрийте особливості використання концесії
9. Переваги та недоліки вендингу для ведення міжнародного бізнесу

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Актуальні проблеми міжнародного бізнесу

План заняття

1. Особливості становлення ринку послуг у міжнародному бізнесі України.
2. Факторні передумови міжнародної торгівлі України.
3. Проблема інвестування у міжнародний бізнес.

4. Міжнародний бізнес у виробничих, науково – технічних сферах. Україна і міжнародна кооперація в науково-технічній сфері

Література [2]; [5]; [8], [17]; [18]; [19], [20]; [21]; [22], [23]; [24], [25]; [26]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з особливості становлення ринку послуг у міжнародному бізнесі України та факторними передумовами ведення міжнародної торгівлі України, а також усвідомити актуальні проблеми ведення міжнародного бізнесу та інвестування у міжнародний бізнес. Важливою складовою заняття є закріплення з особливостями ведення міжнародного бізнесу у виробничих, науково – технічних сферах.

Питання для самоперевірки:

1. Розкрийте сучасні підходи до визначення змісту економічної категорії «світовий ринок послуг».
2. Розкрийте особливості класифікації міжнародної торгівлі товарами та послугами відповідно до СОТ, МВФ та ЮНКТАД. У чому полягає різниця?
3. Розкрийте фактори зростання світової торгівлі послугами протягом останніх десятиліть
4. Які країни є лідерами світового експорту послуг ?
5. Чому регулювання міжнародної торгівлі послугами має певну специфіку?
6. Які основні ознаки міжнародної виробничої кооперації

7. Розкрийте пріоритетні напрямки розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва.

8. Розкрийте роль, яку відіграють спільні підприємства у національній економіці

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Поняття та види ризиків у міжнародному бізнесі

План заняття

1. Поняття та функції підприємницького ризику у міжнародному бізнесі.
2. Сутність ризиків у міжнародному бізнесі.
3. Мета, завдання та принципи управління ризиком
4. Особливості ризиків у міжнародному бізнесі
Література [2]; [5]; [6]; [7]; [8]; [20]; [24]; [35]; [27].

Методичні рекомендації

Мета заняття – ознайомитися з поняттям та функціями підприємницького ризику у міжнародному бізнесі, зрозуміти сутність ризиків у міжнародному бізнесі, а також мету, завдання та принципи управління ризиком.

Готуючись до практичного заняття, студенти мають визначитись із сутністю, функціями підприємницького ризику у міжнародному бізнесі, а також з організаційно-економічними складовими управління ризиками ведення міжнародного бізнесу.

Прийняття рішень в умовах невизначеності у міжнародному

середовищі, яка породжує ризик, характеризується тим, що неможливо однозначно передбачити їхні наслідки. Тобто варіанти будь-якої міжнародної економічної діяльності, що розглядаються, є варіантами з різним (за величиною) рівнем сподіваного прибутку й характеризуються різною ймовірністю (об'єктивною чи суб'єктивною), що цей прибуток буде досягнуто саме на цьому рівні. Така непевність призводить до того, що прибуток стає випадковою чи розпливчастою величиною, яку можна максимізувати лише за умови прийняття ряду гіпотез та коли у підприємця (менеджера) наявна певна схильність (несхильність) до ризику як міри (ступеня) невизначеності. Методологія формування сучасної системи управління ризиками в міжнародній економічній діяльності базується на вивченні її категоріального апарату та принципів засад, визначенні її завдань, функцій, елементних складових та включає:

- термінологію теорії управління ризиками;
- мету, завдання, принципи і функції управління ризиками;
- елементи процесу управління ризиками;
- алгоритм управління ризиками, який відповідає основним принципам і
- забезпечує виконання основних завдань управління ризиками.

Ризик безпосереднім чином пов'язаний з управлінням і знаходиться в прямій залежності від ефективності і обґрунтованості прийнятих управлінських рішень.

За допомогою виявлення сфер підвищеного ризику, його кількісного виміру і здійснення регулярного контролю можна певною

мірою управляти ризиками або здійснювати їхню профілактику.

Питання для самоперевірки:

1. Розкрийте поняття ризику ведення міжнародного бізнесу.
2. Яка мета управління підприємницьким ризиком?
3. Розкрийте принципи управління ризиками підприємства.
4. Розкрийте методи управління ризиками при веденні міжнародного бізнесу
5. Розкрийте характерні складові концепції управління ризиком ведення міжнародного бізнесу
6. Охарактеризуйте фінансові ризики при веденні міжнародного бізнесу
7. Розкрийте причини виникнення операційного валютного ризику при веденні міжнародного бізнесу.
8. Поясніть причини виникнення портфельного ризику у діяльності підприємства.
9. Охарактеризуйте, які комерційні ризики виникають у діяльності сучасного підприємства, що займається міжнародним бізнесом.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. – Одеса: «ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Г.Е. Гронтковської; Г.Е. Гронтковська, О.І. Ряба, А.М.Венцурик, О.І.

Красновська. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 384 с.

3. Вергун В.А. Міжнародний бізнес [підручник] / В.А. Вергун, А.І. Кредісов, О.І. Ступницький [та ін.]; за ред. проф. В.А. Вергун. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.

4. Білорус О.Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія / Олег Григорович Білорус. – К.: Університет «Україна», 2016. – 536 с.

5. Матюшенко І.Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції / І.Ю. Матюшенко, С.В. Беренда, В.В. Резніков. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 496 с.

6. Гуткевич С. О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: підруч. / С. О. Гуткевич, М. Д. Корінько, М. І. Пугачов, Л. В. Руденко - Сударсва, Д. В. Солоха, А. О. Князевич; за ред. проф. С. О. Гуткевич. К.: Вид - во Цифрова типографія, 2012. — 688 с.

7 Філіпенко А. С. Міжнародна економічна інтеграція: сучасний теоретичний дискурс / А. С. Філіпенко //Науковий вісник Дипломатичної академії України. – 2016. – Вип. 23(3). – С. 54-61.

8. Чужиков В. І. Зона вільної торгівлі України та ЄС: аналіз потенційних наслідків / В. І. Чужиков //Стратегічні пріоритети. Серія : Економіка. – 2016. – № 1. – С. 106-111.

9. Сіденко С.В. Міжнародні економічні відносини: навч.

посібник/ С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В.Кузнецов; за ред. д-ра екон. наук, проф. С.В.Сіденко. – К.: НАУ, 2015. – 468 с.

10 Новак В.О., Мостенська Т.Л., Луцький М.Г., Гуріна Г.С., Ільєнко О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Підручник. К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 495с

11. Скібіцький О. М. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності. / Матвєєв В. В., Скібіцька Л. І. - навч. посібник. – К.: Кондор, 2011.

12. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: [колективна монографія] / За ред. А.П. Голикова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 316 с.

13. Якубовський С. О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: [навч. посіб.] / Якубовський С. О., Козак Ю. Г., Логвинова Л. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 472 с.

14. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

15. Хачатрян В. В. Реалізація підприємницького потенціалу підприємств на зовнішньому ринку за сучасних умов глобалізації та інтеграції. Науковий вісник PUET: Economic Sciences. № 4 (82). 2017. С. 146–151.

16. Кульганік О. М. Сучасні процеси міжнародної торгівлі України в

умовах глобалізації. Ефективна економіка. 2019. № 10.
URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2.

17.. World Trade Report 2019 : The future of services trade.
URL:https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr19_e.htm.

19. World Trade Statistical Review 2019. URL:
https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts19_toc_e.htm.

20. Global Value Chain Policy Series: Services
URL:<https://www.weforum.org/whitepapers/global-value-chain-policy-series-services-6bc95d6d-88c7-40ba88b6-0ab0956d8de6>.

21. OECD Services Trade Restrictiveness Index: Policy trends up to 2020. URL:<https://www.oecd.org/trade/topics/services-trade/documents/oecd-stripolicy-trends-up-to-2020.pdf>.

22. International Trade in Services 2019 - Annual. URL:
<https://unctad.org/en/Pages/Publications/Statistics-on-Trade-in-Services.aspx>

23. Сайт WTO.DATA. URL: <https://data.wto.org>

24. Ляшко І. І., Єременко О. М. Тенденції розвитку та механізми

регулювання міжнародної торгівлі послугами в умовах глобалізації. ДонДУУ. Менеджер. № 4 (73). 2016 р. 47–54.

25. Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами. Економічна теорія та право. 2019. № 1 (36). С. 27–41. DOI:10.31359/2411-5584-2019-36-1-27.

26. Чириченко Ю. В. Зовнішня торгівля послугами: глобальна емерджентність. Держава і регіони. Серія: Економіка та підприємництво, 2013 р., № 1 (70). С. 64–69.

27. Філіпенко А. С. Особливості міжнародного регулювання торгівлі послугами. Стратегія розвитку України. 2016. № 1. С. 3–11.

28 Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок: трансформації після пандемії. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2020. № 2. 21–37.

29. Мащенко С. О., Захарченко Н. В. Міжнародний фінансовий аутсорсинг та світові тенденції його розвитку Економічний простір. 141, 2019. С. 100–112. DOI: 10.30838/P.ES.2224.100119.100.349.